

**UCHWAŁA NR L/391/23
RADY MIASTA HAJNÓWKA**

z dnia 23 października 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249; z 2023 r. poz. 289, poz. 535) Rada Miasta Hajnówka uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXIV/268/22 Rady Miasta Hajnówka z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2022-2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hajnówka.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Walentyna Pietroczyk

Załącznik do Uchwały Nr L/391/23

Rady Miasta Hajnówka

z dnia 23 października 2023 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE MIEJSKIEJ HAJNÓWKA
NA LATA 2023 - 2027

Hajnówka 2023

Wstęp

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 535) przemoc domowa to jednorazowe, albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

1. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
2. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
3. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
4. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
5. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Kwestia ta, to ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym duże znaczenie mają działania profilaktyczne, które zaszczepione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu, a nawet tragedii. Zjawisko to ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy. Doskonalenie obecnego systemu ochrony i pomocy osobom doświadczającym przemocy, przy jednoczesnym zapewnieniu stałych form oddziaływań wobec osób ją stosujących, ma przyczynić się do coraz bardziej zintegrowanego systemu

pomocowego na rzecz rodzin, aby tym samym w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej.

W tym celu tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka, zwany dalej Programem. Obejmuje on profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka tkwiące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym. Nadrzędnym działaniem Programu są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale także szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy domowej i przywrócenie bezpiecznego funkcjonowania. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie profesjonalizmu w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszystkich służb mających styczność w codziennej pracy z przemocą domową. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka w zakresie przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej.

1. Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy domowej

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 535 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 165),
5. Ustawa dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 172),
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2123),
7. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426),
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.),
9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 z późn .zm.),
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245),
11. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2023.

2. Adresaci Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej

Program skierowany jest do:

1. ogółu społeczeństwa, w tym do osób zagrożonych przemocą domową
2. osób dotkniętych przemocą domową,
3. osób stosujących przemoc domową,
4. świadków przemocy domowej,
5. służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

3. Diagnoza sytuacji w Gminie Miejskiej Hajnówka w aspekcie problemów występowania przemocy domowej

3.1. Charakterystyka Gminy Miejskiej Hajnówka

Według informacji i danych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31.12.2022 r.) Hajnówka jest małym miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 19 221, z czego 53% stanowią kobiety, a 47% mężczyźni. Na przestrzeni ostatnich 20 lat liczba mieszkańców zmalała o 14,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 45 lat i jest większy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 55,7% mieszkańców Hajnówki jest w wieku produkcyjnym, 16% w wieku przedprodukcyjnym, a 28,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Biologiczne grupy wieku w Hajnówce – osoby w wieku 0-14 lat 13,3%. Ludność w wieku 15-64 lat 60,6% oraz w wieku 65 lat i więcej stanowi 27,1% ogółu mieszkańców.

Bezrobocie rejestrowane w Hajnówce wynosiło w 2022 roku 8,1%. Jest to wartość porównywalna do stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

W 2022 roku w Hajnówce stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 414 przestępstw. Oznacza to, że na każde 1000 mieszkańców odnotowano 21,38 przestępstw. Jest to wartość większa od wartości dla województwa podlaskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Hajnówce wynosi 86,90% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej

Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Hajnówki, najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 14,98 (wykrywalność 86%) oraz przeciwko mieniu – 4,73 (wykrywalność 63%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe – 3,58 (100%), o charakterze gospodarczym – 1,76 (57%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,43 (88%).

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce udzielił ogółem pomocy 743 rodzinom, w tym 1403 osobom. Najczęstszymi typami rodzin były: samotnie gospodarujące (448), rodziny z dziećmi (122), rodziny niepełne (115) i rodziny emerytów i rencistów (58). Spośród powyższych rodzin – 39 charakteryzowało się niewydolnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Trudności te były najczęściej połączone z: ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą jednego z członków rodziny, przemocą lub uzależnieniem od alkoholu. W 2022 roku objętych asystenturą były 63 rodziny (116 dzieci) z czego 6 rodzin zobowiązana była do współpracy z asystentem rodziny w wyniku postanowień Sądu.

3.2. Diagnoza zjawiska przemocy w perspektywie danych instytucji

Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. W tym celu na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka został powołany Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy, w skład którego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi i przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji

o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W celu prawidłowego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie Miejskiej Hajnówka, z uwzględnieniem problemu przemocy. Aby przybliżyć temat zjawiska przemocy domowej diagnoza została przeprowadzona w oparciu o posiadane statystyki i dane. Oszacowanie skali zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskiej Karty”.

		2021	2022
Liczba wszczętych procedur NK przez:			
	pomoc społeczna	7	12
	Policja	82	49
	oświata	-	5
	ochrona zdrowia	-	-
	MKRPA	3	-
Liczba osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury NK		255	281
Liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych działaniami ramach procedury NK, w tym:		94	99
kobiety	ogółem	71	49
	z niepełnosprawnością	14	5
	starsze	9	8
mężczyźni	ogółem	9	7
	z niepełnosprawnością	2	2
	starsi	2	2
dzieci	ogółem	14	43
	z niepełnosprawnością	1	5
Liczba osób stosujących przemoc, w tym:		85	89
	kobiety	14	28
	mężczyźni	71	61
Liczba osób objętych pomocą w różnorodnych formach wsparcia, w tym:		95	99
	kobiety	72	49
	mężczyźni	9	7
	dzieci	14	43
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym:		79	132
	psychologicznego	10	12
	prawnego	10	18
	socjalnego	79	80
	zawodowego i rodzinnego	16	22
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury NK, w tym:		79	69
	ze względu na problem przemocy psychicznej	28	32

	ze względu na problem przemocy fizycznej	51	36
	ze względu na problem przemocy seksualnej	-	1
Liczba zakończonych procedur NK, powody:			
	ustanie przemocy	45	36
	brak zasadności podejmowanych działań	18	24

Ponadto z danych Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce wynika, iż w 2022 roku na terenie powiatu hajnowskiego wszczęto i przeprowadzono łącznie z art. 207 Kodeksu Karnego – 18 postępowań w związku z przemocą domową, w tym 7 na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka. Zatrzymano łącznie 29 sprawców przemocy domowej, w tym z terenu miasta 12. KPP w Hajnówce skierowała do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich 41 spraw z zakresu sprawowania niewłaściwej opieki nad małoletnimi. W ramach procedury „Niebieskiej Karty” KPP w Hajnówce wydała osobom stosującym przemoc 31 nakazów natychmiastowego opuszczenia mieszkania i zakazów zbliżania się, z czego 14 osobom z terenu Gminy Miejskiej Hajnówka.

Dopełniając dane statystyczne diagnozujące zjawisko przemocy domowej w 2022 r. w VII Zamiejscowym Wydziale Karnym w Hajnówce Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim wpłynęło 8 spraw dotyczących mieszkańców Hajnówki, którzy popełnili przestępstwo z art.207 Kodeksu Karnego, z czego w 6 sprawach zostały skierowane przez oskarżyciela publicznego akty oskarżenia, zaś w 2 prokurator złożył wnioski o umorzenie postępowania wobec stwierdzenia niepoczytalności i zastosowania środka zabezpieczającego. Ponadto w jednej sprawie uwzględniono wniosek prokuratora o umorzenie postępowania i zastosowano środek zabezpieczający, zaś w drugiej wydano wyrok warunkowo umarzający postępowanie na okres próby wynoszący 2 lata. W pozostałych sprawach, wobec 5 skazanych orzeczono kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i zastosowano środki karne w postaci: obowiązku powstrzymywania się od nadużywania alkoholu – 4 osoby, obowiązku poddania się terapii uzależnień – 1 osoba, obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania w określony sposób – 5 osób, obowiązku powstrzymywania się od zbliżania do pokrzywdzonych – 1 osoba. Wobec 1 osoby skazanej wymierzono karę bezwzględnego pozbawienia wolności.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, wynika, iż w 2022 roku do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym zostało zgłoszonych 12 osób stosujących przemoc, z czego 6 osób przystąpiła, w tym 5 osób ukończyło program. W ramach kolejnych działań 2 osoby zostały skierowane do programu psychologiczno – terapeutycznego, który ukończyła 1 osoba.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swoim działaniem obejmowała 29 osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc. Natomiast dzielnicowi KPP w Hajnówce złożyli do MKRPA 75 wniosków o leczenie odwykowe. 32 osoby z problemem alkoholowym podjęto terapię alkoholową w Poradni Leczenia Uzależnień. MKRPA skierowała do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich 5 wniosków w sprawie orzeczenia o obowiązku poddania się przymusowemu leczeniu odwykowemu. Ponadto pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce udzielili porad 80 osobom z problemem przemocy domowej. Za pośrednictwem MOPS z pomocy psychologa skorzystało 12 osób, zaś 18 objętych było wsparciem prawnika. W ramach procedury „Niebieskiej Karty” zostało złożonych do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim 13 wniosków o wgląd w sytuację rodziny. 4 dzieci zostało umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej oraz w jednym przypadku zostało odebrane rodzinie dziecko w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

W rodzinach, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” w 2022 roku dzieci były objęte wsparciem pedagogicznym i psychologicznym w placówkach, do których uczęszczają.

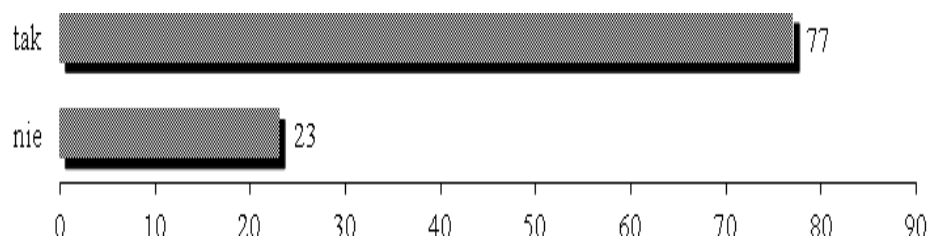
3.3. Diagnoza zjawiska przemocy w perspektywie ankiet

Dokonana diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka oparta jest również na danych z ankiety przeprowadzonej w marcu 2023 r. wśród młodzieży klas 8 hajnowskich szkół podstawowych oraz wśród dorosłych mieszkańców miasta.

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród młodzieży klas 8 hajnowskich szkół podstawowych na temat zjawiska przemocy

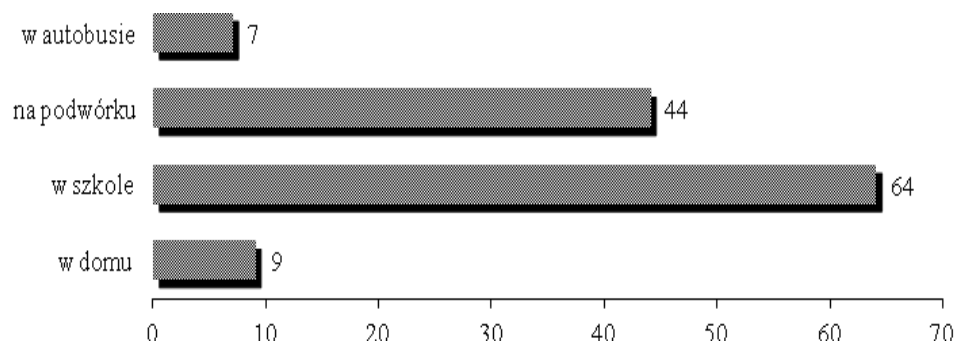
Ankietę wypełniło 100 uczniów, 50 chłopców i 50 dziewcząt.

1. Czy spotkałeś/spotkałaś się ze zjawiskiem przemocy?

Na 100 badanych, 77 osób spotkało się ze zjawiskiem przemocy, natomiast 23 stwierdziło, iż nie spotkało się ze zjawiskiem przemocy.

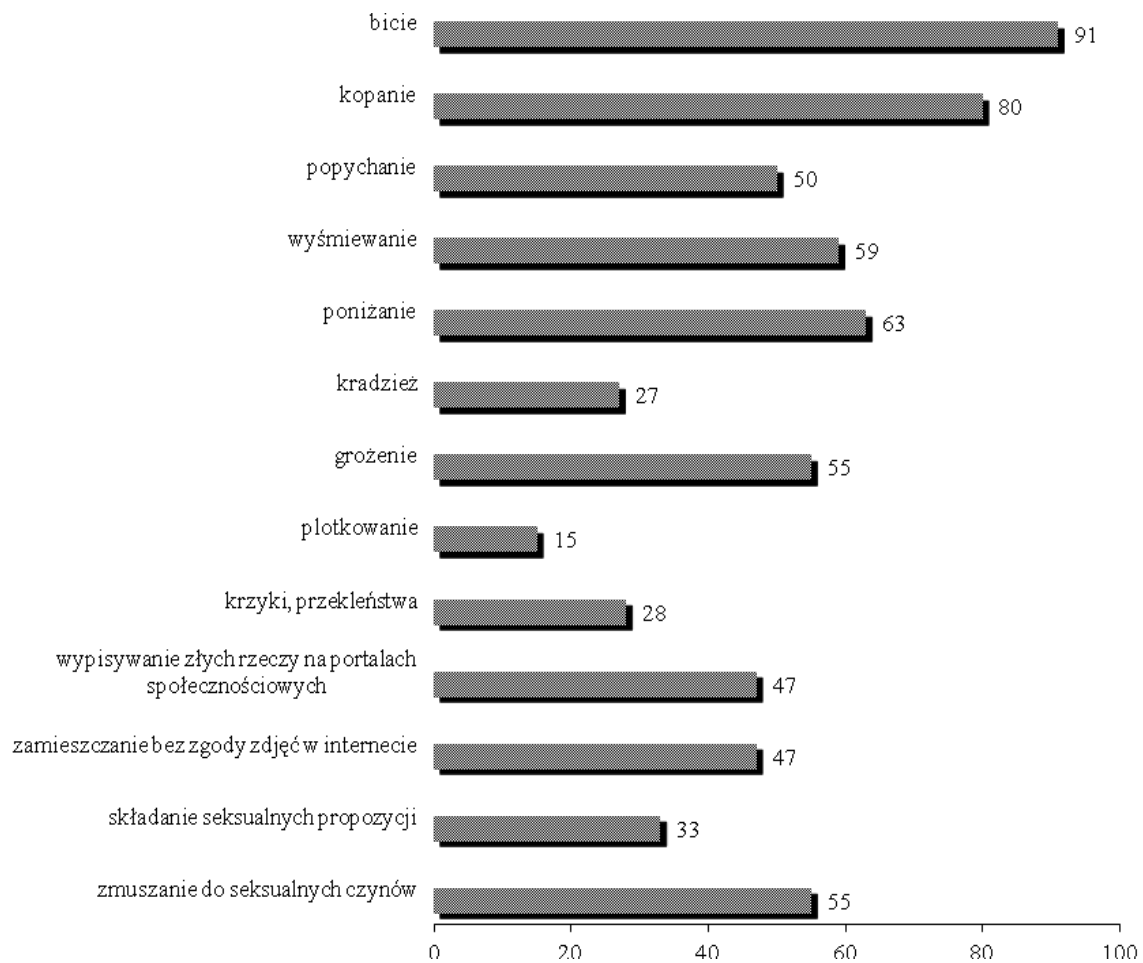
2. Jeżeli Tak: to gdzie?

Badani wskazali, że ze zjawiskiem przemocy spotkali się w 64 przypadkach w szkole, 44 na podwórku, ponadto w domu i w autobusie. W kwestionariuszu ankiety wskazywano również że ze zjawiskiem przemocy spotkali się na zajęciach dodatkowych.

3. Co według Ciebie jest przemocą?

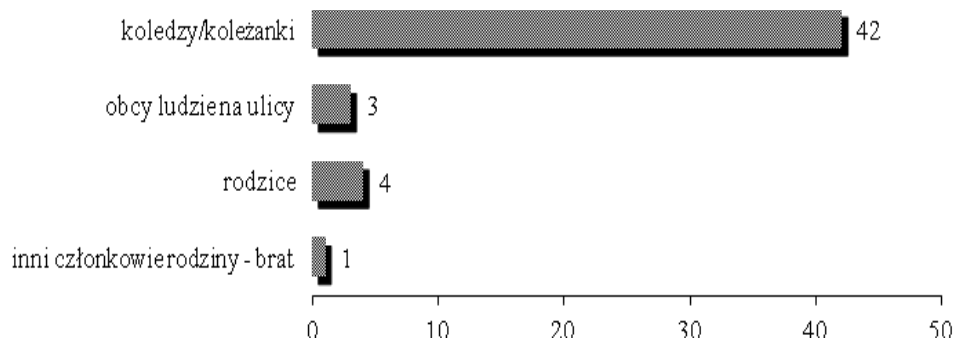
Pytanie dotyczące świadomości młodzieży klas 8 w obszarze identyfikacji różnych zachowań, które składają się na zjawisko przemocy przyniosło następujące wyniki:

4. Czy byłeś/byłaś kiedyś ofiarą przemocy?

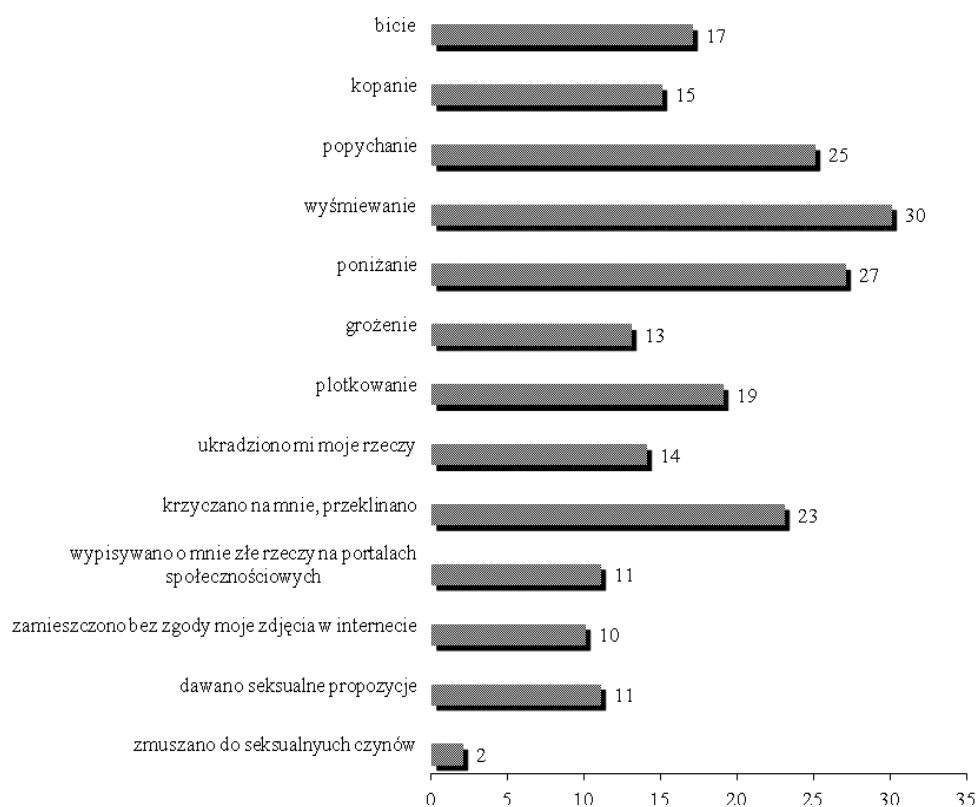
Połowa ankietowanej młodzieży stwierdziła, iż była ofiarą przemocy.

5. Kto wobec Ciebie stosował przemoc?

Respondenci w przeważającej mierze wskazało kolegów i koleżanki.

6. Jaką przemoc wobec Ciebie stosowano?

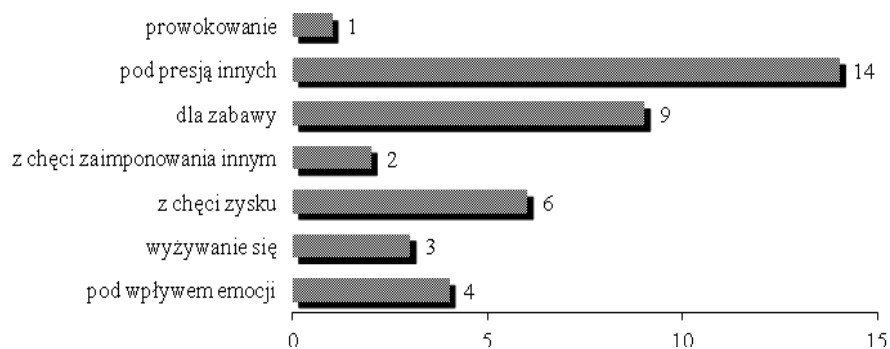

Na 50 osób deklarujących, że byli ofiarami przemocy z 30 osób wyśmiewano się, 27 poniżano, 25 popychano, a na 23 krzyczano i przeklinano.

7. Czy stosowałeś/stosowałaś przemoc wobec innych?

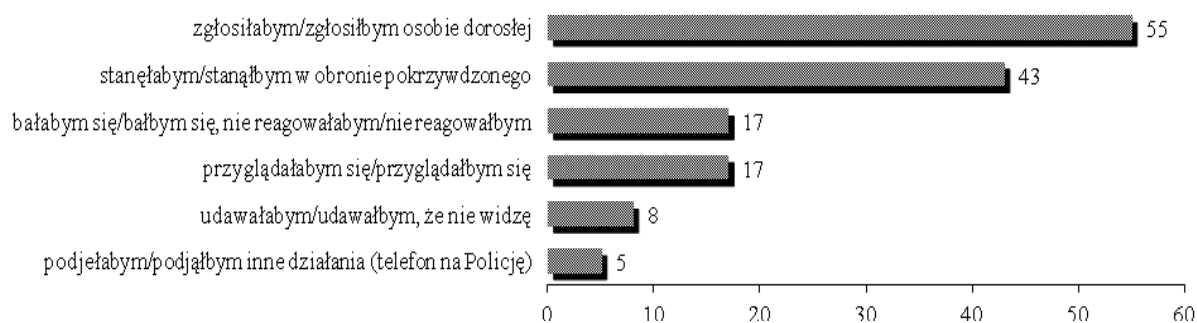
Na 100 osób badanych 39 ankietowanych przyznała się do stosowania przemocy.

8. Jeżeli Tak: dlaczego stosowałeś/stosowałaś przemoc?

Ankietowani, w 14 przypadkach wskazali, że pod presją innych stosowali przemoc, zaś w 9 przypadkach traktowali przemoc jako zabawę.

9. Co zrobiłbyś/zrobiłabyś w sytuacji gdybyś był/była świadkiem przemocy?

10. Jak sądzisz do kogo powinna się udać osoba doznająca przemocy?

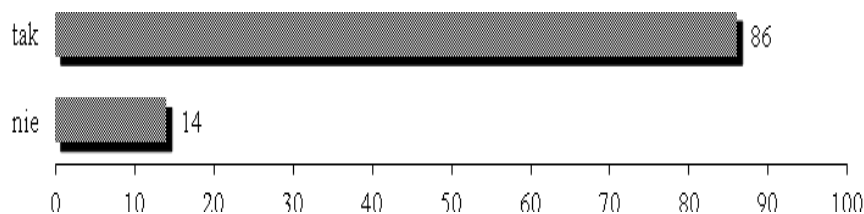

W opinii badanej młodzieży, osoba doznająca przemocy powinna zwrócić się do rodziców, nauczycieli, na Policję.

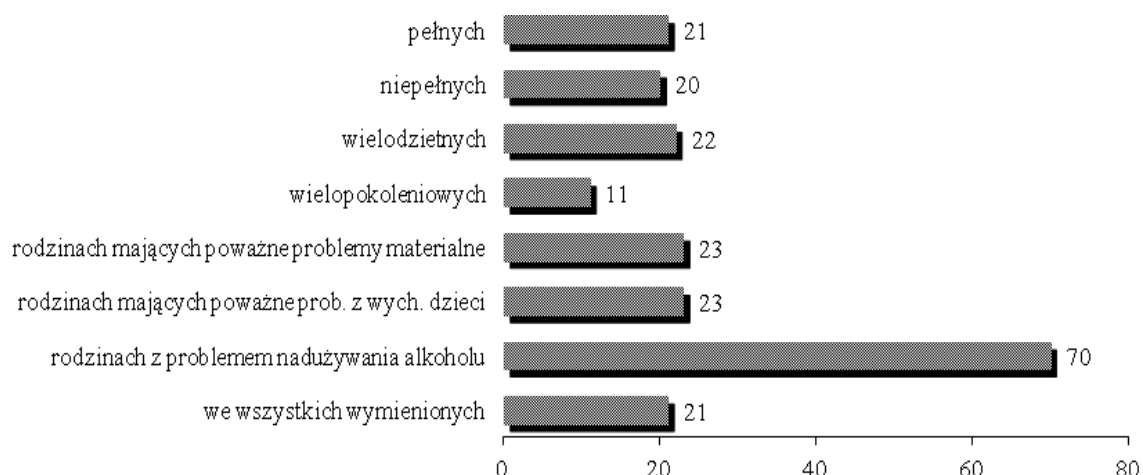
Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców miasta Hajnówka na temat zjawiska przemocy.

Ankiety wypełniło 100 osób, 29 mężczyzn i 71 kobiet, w wieku od 22 do 72 lat. Średnia wieku badanych osób wynosi 46 lat.

1. Jak Pan/Pani sądzi, czy w Hajnówce występuje zjawisko przemocy domowej?

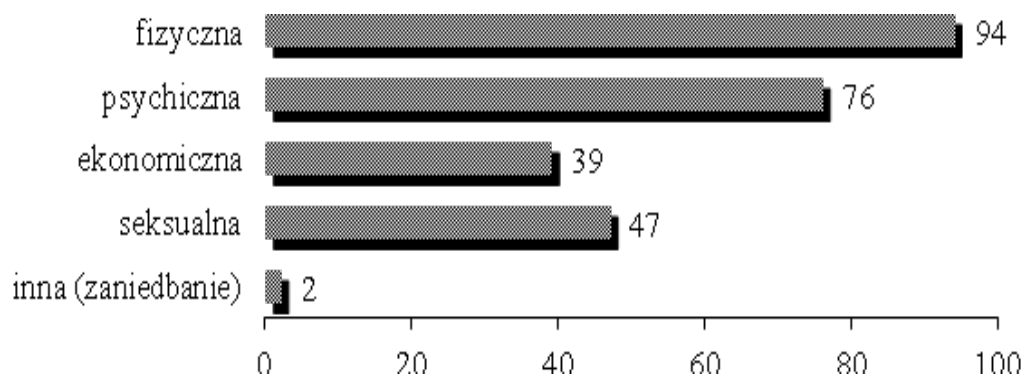

2. W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?

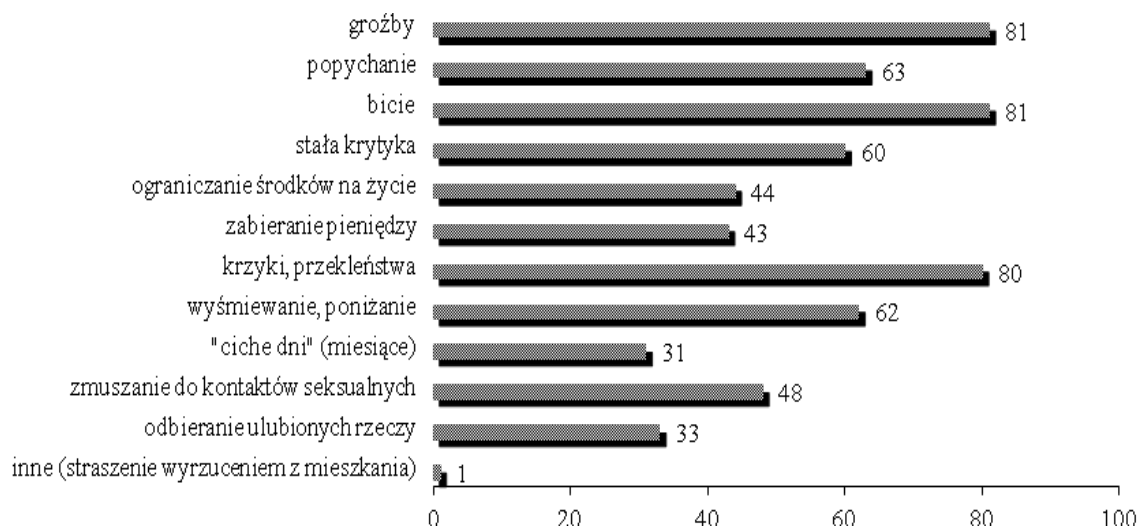
Zdaniem ankietowanych mieszkańców przemoc najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych uzależnieniem od alkoholu – 70 wskazań.

3. Jakie zna Pan/Pani rodzaje przemocy domowej?

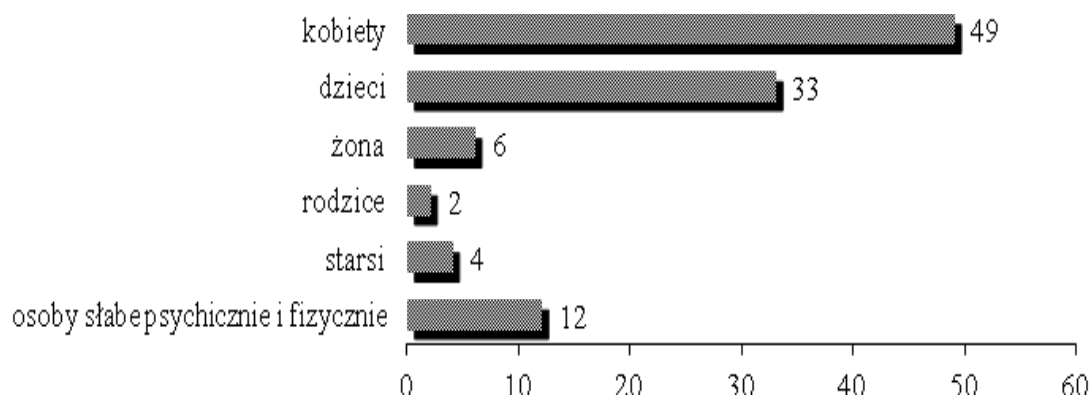
W ankiecie mieszkańcy odpowiedzieli także na pytania dotyczące znajomości typów przemocy, 94 osoby wskazały przemoc fizyczną, 76 psychiczną, zaś 47 seksualną i 39 osób ekonomiczną.

4. Które z zachowań zaliczyłby Pan/Pani, jako mające znamiona przemocy?

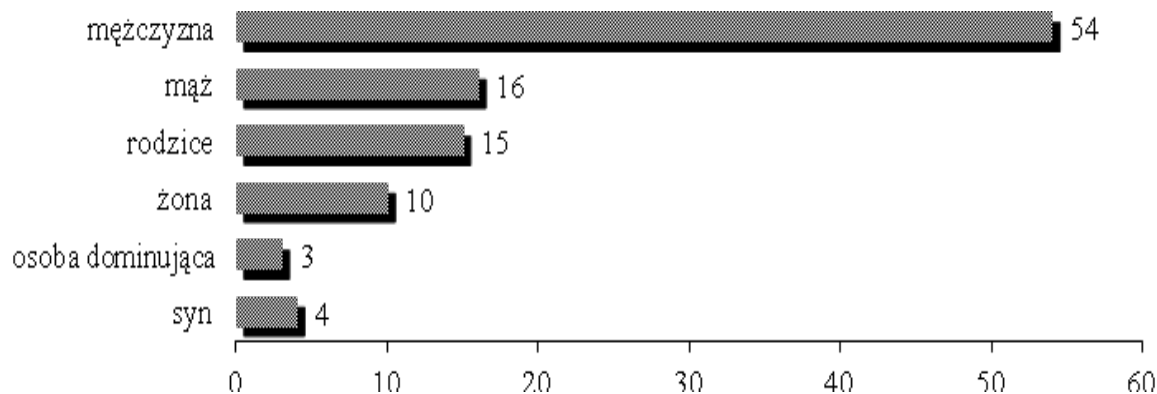
Najczęściej występujące zachowania, które można zaliczyć do zachowań mających znamiona przemocy ankietowani wskazali groźby, bicie, krzyki i przekleństwa. Duża część respondentów wskazała również popychanie, stałą krytykę, wyśmiewanie i poniżanie.

5. Kto według Pana/Pani najczęściej pada ofiarą przemocy w rodzinie?

Według respondentów ofiarą przemocy w zdecydowanej większości padają kobiety i dzieci.

6. Kto według Pana/Pani najczęściej jest sprawcą przemocy w rodzinie?

Najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w opinii ankietowanych jest mężczyzna, który również zawiera się w opcji męża, rodzica i może również występować jako osoba dominująca.

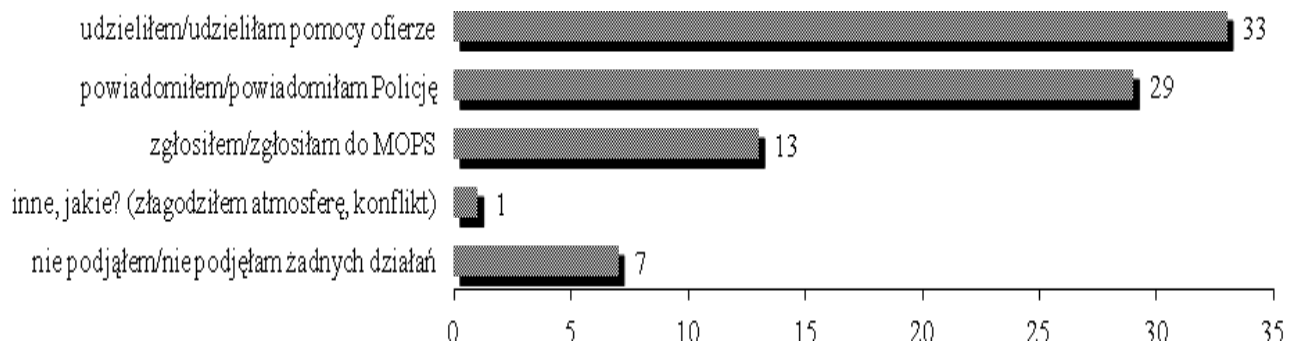
7. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

8. Czy zna Pan/Pani w Hajnówce rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

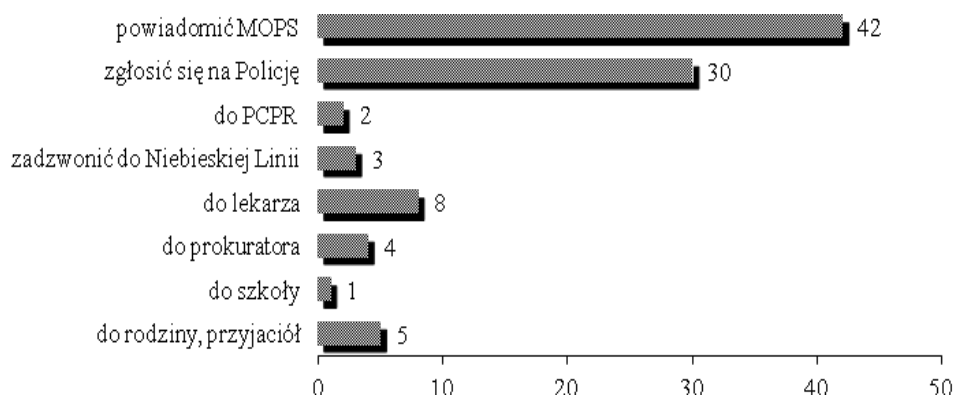
9. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

Spośród 100 ankietowanych, 37 osób było ofiarą przemocy domowej, 56 ankietowanych zna rodziny, w której stosowana jest przemoc domowa i 46 respondentów było świadkiem przemocy domowej.

9a. Jeżeli Tak, to; Jakie Pan/Pani podjął działania?

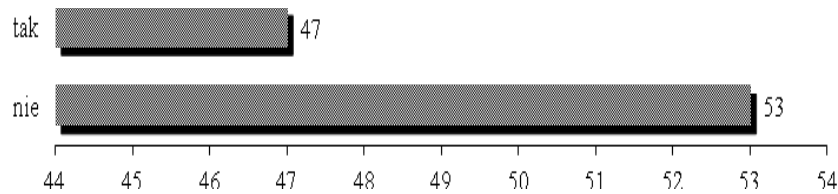

10. Jak Pan/Pani sądzi, gdzie powinna udać się po pomoc osoba doznająca przemocy w rodzinie?

W opinii respondentów osoba doznająca przemocy w rodzinie powinna udać się po pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zgłosić się na Policję.

11. Czy słyisał Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hajnówce?

11a. Jeżeli TAK: Czym zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny w Hajnówce?

Spośród 100 ankietowanych 47 osób słyiszało o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W swoich odpowiedziach wskazywali, iż Zespół przeciwdziała przemocy w rodzinie świadczy pomoc osobom, które doznają przemocy oraz osobom, które stosują przemoc. Jest to grupa specjalistów, którzy udzielają pomocy podopiecznym lub rodzinie, gdy zachodzi taka konieczność (Niebieskie Karty, pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej; wsparciem rodzin z różnymi problemami). Określono, że w środowisku jest mała świadomość istnienia takiego zespołu, również sama nazwa dla wielu osób jest mało oczywista. Zespół Interdyscyplinarny również podejmuje działania mające na celu niwelowanie problemów w środowisku lokalnym związanym z przemocą w rodzinie, czy nadużywaniem alkoholu. Jest to grupa specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów, którymi dysponują członkowie tego Zespołu. Zespół Interdyscyplinarny prowadzi szereg działań, mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy, ale również osobom, które stosują przemoc przy współpracy innych instytucji w tym: policji, ośrodka pomocy społecznej, MKRPA, sądu, oświaty, służby zdrowia, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

4. Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Jest stosowana w obszarach planowania. W przypadku Programu stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu polityki społecznej oraz szans i zagrożeń jakie przed nim stoją. Opracowana diagnoza problemu zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Hajnówka oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT:

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka do 2033 roku uwzględniająca problem przemocy, - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, - działanie punktu informacyjno-konsultacyjnego MKRPA dla osób uzależnionych, - prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych, - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, - podjęcie pracy z kuratorem sądowym, - sprawne działania interdyscyplinarne w sytuacjach kryzysowych, - dostęp do nieodpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej, - wykwalifikowana kadra pracująca w obszarze przeciwdziałania przemocy, - organizowanie szkoleń dla kadry podmiotów stanowiących trzon Zespołu Interdyscyplinarnego 	<ul style="list-style-type: none"> - brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, - niechęć osób poszkodowanych do ujawniania przemocy, - długotrwałe procedury wymiaru sprawiedliwości, - brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy, - nikłe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc, - niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych, - małe zaangażowanie ochrony zdrowia w zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, - brak lekarzy psychiatrów dla dzieci i młodzieży, - obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, - brak superwizji i systemu wsparcia dla członków ZI i GDP
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom, - większa dostępność wsparcia prawnego i psychospołecznego, 	<ul style="list-style-type: none"> - niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych, - wzrost agresywnych zachowań u dzieci

<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym, - wzrost liczby profesjonalnej kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz dotkniętymi przemocą w rodzinie, - zmiana postaw społecznych, wzrost świadomości o problemie przemocy domowej. - skuteczne programy leczenia uzależnień, - skuteczne programy pracy ze sprawcą przemocy, - współpraca z sektorem pozarządowym. 	<ul style="list-style-type: none"> i młodzieży, brak pozytywnych wzorców w rodzinie, - znieczulica społeczna, istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy, - bezrobocie, - rozpad rodzin, - utrata zdrowia psychicznego, - osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia, - ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy, - nadmierne zbiurokratyzowanie procedury ‘Niebieskiej Karty’
---	--

5. Cele Programu i harmonogram zadań do realizacji

Cel główny programu: Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej.

Cel główny programu będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. tworzenie gminnego systemu współdziałania instytucji i organizacji w obszarze przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy,
2. rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
3. zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową,
4. zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową,
5. wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.

1. Tworzenie gminnego systemu współdziałania instytucji i organizacji w obszarze przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy:

a) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
- co najmniej 6 spotkań zespołu rocznie, - diagnozowanie problemu przemocy domowej, - podejmowanie działań w środowisku, zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce Partnerzy: policja, służba zdrowia, jednostki oświatowe, MKRPA, kuratorzy sądowi, żandarmeria wojskowa	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba spotkań zespołu, - liczba sprawozdań zawierających diagnozę problemu przemocy domowej, - liczba podjętych działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, - liczba zainicjowanych interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, - liczba rozprawdzonych informacji, - liczba zainicjowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc

b) Działalność grup diagnostyczno – pomocowych (GDP). Wypracowanie i wdrożenie systemu współdziałania pracowników poszczególnych instytucji i organizacji w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy domowej.

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
- posiedzenia GDP, - opracowanie i realizacja planu pomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba posiedzeń grup roboczych, - liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” - liczba prowadzonych procedur

<p>w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy: 100%, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy: 100%, - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań: 100%</p>	<p>Partnerzy: policja, służba zdrowia, jednostki oświatowe, MKRPA, kuratorzy sądowi, żandarmeria wojskowa</p>	<p>„Niebieskiej Karty” - liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach, - liczba rodzin objętych monitoringiem, - liczba diagnoz sporządzonych przez pedagoga, - liczba wniosków do MKRPA, - liczba powiadomień o popełnieniu przestępstwa, - liczba wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka, - liczba osób skierowanych do programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy, - liczba osób skierowanych do poradnictwa specjalistycznego w PCPR</p>
--	---	--

Przewidywane efekty dla celu 1:

1. poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi działania służące zapobieganiu przemocy w rodzinie oraz ochronie ofiar przemocy;
2. wzrost skuteczności realizowanych działań poprzez łączenie zasobów, wymianę informacji, zwiększenie spektrum oddziaływania.

2. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

Szkolenie grup zawodowych realizujących zadania tworzonego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania cykliczne.

Rezultaty	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki realizacji
-----------	--------------	--------	----------------------

działan	i Partnerzy	realizacji	zadania w skali roku
- szkolenia specjalistyczne dla osób przeprowadzających interwencję oraz dla specjalistów pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej, - szkolenia członków zespołu interdyscyplinarnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba przeprowadzonych szkoleń, - liczba osób uczestniczących w szkoleniach

Przewidywane efekty dla celu 2:

1. profesjonalizacja kadry instytucji i organizacji działających w obszarze zapobiegania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy,
2. wzrost skuteczności działań poprzez wdrażanie skutecznych programów interwencyjnych.

3. Zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową

1. Poradnictwo socjalne, psychologiczne i prawne dla osób dotkniętych przemocą

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
100% osób doznających przemocy ma możliwość skorzystania z poradnictwa.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce Partnerzy: PCPR	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba specjalistów zaangażowanych w świadczenie porad, - liczba osób objętych poradnictwem,

2. Praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
100% rodzin, w których występuje problem	Miejski Ośrodek Pomocy	Działania ciągłe	- liczba rodzin objętych pracą socjalną

przemocy domowej jest objęta pracą socjalną	Społecznej w Hajnówce	2023 - 2027	
---	-----------------------	-------------	--

3. Inicjowanie i realizowanie programów profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
100% dzieci szkolnych objętych programem rocznie	Jednostki oświaty Partnerzy: Policja	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba dzieci objętych programem

Przewidywane efekty dla celu 3:

1. zwiększenie skuteczności prowadzonych oddziaływań,
2. zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy,
3. kompleksowa poprawa sytuacji osób doznających przemocy domowej.

4. Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową.

Działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” wobec sprawców przemocy

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
Objęcie działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 100% sprawców przemocy domowej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce Partnerzy: policja, służba zdrowia, placówki oświatowe, MKRPA, kuratorzy sądowi, żandarmeria	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba osób objętych działaniami, - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy

	wojskowa		
--	----------	--	--

Przewidywane efekty dla celu 4:

1. zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej poprzez objęcie oddziaływaniem sprawców przemocy,
2. systematyczny spadek liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w tym szczególnie ponownie wszczynanych procedur w tej samej rodzinie.

5. Wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.

Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej podejmujące problematykę przemocy domowej.

Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania w skali roku
- zamieszczanie informacji na stronach internetowych, - organizacja spotkań podejmujących problem przemocy, - opracowanie lub pozyskanie materiałów informacyjnych i rozpowszechnienie ich w miejscach użyteczności publicznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce Partnerzy: policja, służba zdrowia, placówki oświatowe, MKRPA, kuratorzy sądowi, żandarmeria wojskowa	Działania ciągłe 2023 - 2027	- liczba opublikowanych informacji na stronach internetowych, - liczba zorganizowanych spotkań, - liczba opracowanych lub pozyskanych materiałów informacyjnych

Przewidywane efekty dla celu 5:

1. wzrost świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie i różnych rodzajów przemocy,

2. wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na sygnały mogące świadczyć o przemoc domowej,
3. zmiana postaw społecznych.

6. Realizatorzy Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej

Realizatorami Programu, a zarazem potencjałem instytucjonalnym, są następujące podmioty:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce,
2. Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce,
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Zespół Interdyscyplinarny,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce,
6. Prokuratura Rejonowa w Hajnówce,
7. Sądy,
8. Jednostki oświatowe i wychowawcze,
9. Jednostki zdrowia,
10. inne instytucje i organizacje prowadzące działalność wpisującą się w założenia Programu.

Każda z wymienionych instytucji, w ramach swoich kompetencji, zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą domową, udzielają kompleksowych informacji, organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, zapewniają w zależności od potrzeb całodobowe schronienie, realizują procedurę „Niebieskie Karty”, uczestniczą w pracach diagnostyczno – pomocowych. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ma możliwość wzywania osoby stosującej przemoc domową na rozmowy interwencyjne oraz podejmowania działań zmierzających do zawiadomienia prokuratury o popełnieniu przestępstwa, przedstawiciel MKRPA uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno

– pomocowych. Komenda Powiatowa Policji – przyjmuje zgłoszenia od ofiar i świadków o stosowaniu przemocy w rodzinie oraz podejmuje interwencję w tych sprawach, a także realizuje procedurę „Niebieskie Karty”, funkcjonariusze uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych. Policja posiada narzędzie w postaci wydawania wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się obowiązuje przez okres 14 dni. Sąd Rejonowy – orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, mając m.in. możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy, kuratorzy mogą uczestniczyć w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – kompleksowo realizuje procedurę „Niebieskie Karty”, dokonuje diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, organizuje kampanie społeczne z zakresu przeciwdziałania przemocy. Placówki służby zdrowia – ośrodki zdrowia (lekarze, pielęgniarki) w razie rozpoznania symptomów świadczących o stosowaniu przemocy mają uprawnienia do sporządzenia formularza „Niebieskiej Karty”, przedstawiciel służby zdrowia uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz może uczestniczyć w grupach diagnostyczno – pomocowych. Lekarz POZ jest zobowiązany do wystawienia bezpłatnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy. Placówki oświatowe – przedszkola, szkoły – pedagodzy mają bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, są uprawnieni do sporządzania formularza „Niebieskie Karty”, uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz mogą uczestniczyć w grupach diagnostyczno – pomocowych. Pedagodzy i psychologowie w ramach swych kompetencji obejmują dzieci i młodzież, ze zdiagnozowanym problemem przemocy, wsparciem na terenie szkoły.

7. Monitoring i sprawozdawczość

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych celów, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów. Instytucje odpowiedzialne za realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej mają obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie je obowiązującym i do 31 stycznia kolejnego roku dostarczyć

elektronicznie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce – jednostki odpowiedzialnej za koordynowanie realizacji Programu. Wnioski z monitoringu i analiza realizacji Programu będą sporządzane w formie sprawozdania i przedkładane do 31 marca Radzie Gminy Miejskiej Hajnówka przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.

8. Źródła finansowania

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027 będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Miejskiej Hajnówka oraz z budżetu państwa.

9. Ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar w Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka realizowany będzie w okresie od 2023 r. do 2027 r. W 2027 r. planowana jest ewaluacja podjętych działań. Celem ewaluacji będzie zbadanie efektów realizacji Programu pod kątem następujących kryteriów:

1. użyteczności – stopień przydatności Programu dla odbiorców,
2. skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów.

Celem ewaluacji będzie uzyskanie informacji na temat skuteczności Programu i ewentualnych potrzeb związanych z usprawnieniem, czy też modyfikacją kierunków działań.

10. Baza teleadresowa podmiotów świadczących pomoc z zakresu przemocy

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce – Zespół Interdyscyplinarny,
ul. 11 Listopada 24 tel./fax 85 682 20 11, tel. 85 876 76 00, 85 682 27 06
(poniedziałek – piątek w godz. 8.00 – 16.00) mops-hajnowka@home.pl
2. Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce ul. Armii Krajowej 1, tel. 47 712 62 00,
tel. zaufania 85 682 50 55, tel. alarmowy 997, 112 (GSM) kpp@hajnowka.bk.policja.gov.pl
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce ul. Piłsudskiego 10A,
tel. 85 682 59 83; 85 876 74 78, tel./fax 85 682 36 42
(poniedziałek – piątek 7.30 – 15.30) pcpr@powiat.hajnowka.pl
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. A. Zina 1,

pokój nr 14 tel. 85 682 64 40

5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce ul. Piłsudskiego 10A,
tel. 85 682 23 05, poradnia@ppphajnowka.pl

6. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce,
ul. Doc. Adama Dowgirda 9, szpital@spzozhajnowka.pl

Centralna Rejestracja Poradni Specjalistycznych: tel. 85 682 91 76, 85 682 91 70 Szpitalny
Oddział Ratunkowy: tel. 85 682 92 47

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna: tel. 85 682 91 11

Sekretariat: tel. 85 682 92 02, Fax: 85 682 92 95

Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu tel. 575 775 120

7. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim 17 - 100 Bielsk Podlaski, ul. 3-Maja 7,
tel. 85 731 21 05 (centrala), boi@bielsk-podlaski.sr.gov.pl

8. Hajnowskie Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin Klub Abstynentów „DĄB”
ul. Ks. Wierobieja 18, tel. 85 682 64 40, 791 236 377, tel. zaufania 537 888 518

9. Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem przy Towarzystwie
Amicus ul. Brukowa 28 lokal 8, 15 – 889 Białystok, całodobowy tel.: 697 697 205,
pomagamy@ta.org.pl

10. Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, w którym nieodpłatnych porad prawnych udzielają
adwokaci i radcowie prawni wskazani przez Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku
oraz Radę Okręgową Izby Radców Prawnych w Białymstoku, na podstawie umów
zawartych z Powiatem Hajnowskim – w budynku przy ul. Piłsudskiego 8 lok. 9,
(poniedziałek – wtorek w godz. od 8.00 do 12.00 – porad prawnych udzielają radcowie
prawni, środa – piątek w godz. od 8.00 do 12.00 – porad prawnych udzielają adwokaci)

11. Niebieska Linia, ul. Widok 24, 00 – 023 Warszawa, sekretariat@niebieskalinia.pl
tel. Pogotowia „Niebieska Linia” 22 668 70 00, fax: [22 823 96 64](tel:228239664),
godz. pracy: poniedziałek – piątek: 8.00 – 20.00, sobota: godz. 9.00 – 14.00,
tel. całodobowy: 116 123